

RUOKINTAPAIKKOJEN SEURANNAN OSANOTTAJILLE 27.9.2023

Kiitos osallistumisestasi ruokintapaikkaseurantaan! Seuranta on nyt jatkunut 35 talven ajan. Talven 2022/2023 tulokset on palautettu 197 paikalta eri puolilta Suomea (osallistujaluettelo on ohessa). 14 henkilöllä oli seurannassa kaksi paikkaa. Viime talvena perustettiin 14 uutta seurantapaikkaa. Tulokset saatiin sähköisesti 120 paikalta ja paperilomakkeilla 77 paikalta.

Sähköpostin käyttäjät saavat palautekirjeen sähköisesti. Paperilomakkeiden käyttäjille lähetetään uudet lomakkeet ja palautuskirjekuori alkavalle talvelle 2023/2024. Toivotamme antoisia hetkiä ruokintapaikan lintu- ja nisäkäsvieraita seurattaessa. Tutkimuksesta olisi hyvä kertoa muille lintujen ruokkijoille, jotka mahdollisesti ovat kiinnostuneita osallistumaan. Ohjeet ja lomakkeet löytyvät osoitteesta: <http://www.luomus.fi/fi/ruokintapaikkaseuranta>

Muistutamme myös ruokintapaikkaseurannan lomakkeesta 2, jolla voi ilmoittaa tietoja sairaista, kuolleista tai epänormaaleista yksilöistä. Kirjeen lopusta löytyy Marja Isomursulta Ruokavirastosta saatuja tietoja lintujen sairauksien tutkimuksesta. Näytteitä ei valitettavasti voi enää lähettää Ruokavirastoon vaan vain tuoda sen toimipisteisiin; ohjeet Isomursun tekstissä! Kuten raportista käy ilmi, ruokinnoilla esiintyy lintutauteja ja ruokinnan siisteydestä on hyvä pitää huolta.

Suosittellemme osallistumista BirdLife Suomen pihabongaukseen 27.–28.1.2024:

<https://www.birdlife.fi/tapahtumat/pihabongaus/>

Seurantatiedot Lintulautaan

Ruokintapaikkaseurantaan osallistuvien toivotaan palauttavan talven seurantatiedot Lintulautapalvelun kautta. Lintulautaa kannattaa kokeilla, mahdollisissa ongelmatilanteissa autamme mielellämme! Ohjeet Lintulauta-palvelun käyttöön löytyvät osoitteesta: <https://www.luomus.fi/fi/ruokintapaikkaseuranta> => Lintulauta-palvelu havaintojen ilmoittamiseen

Lintulauta-palvelun kautta pääset myös tarkastelemaan seurantaan ilmoittamiasi tietoja. Jos et voi käyttää Lintulauta-palvelua tai Ruokintapaikkatutkimus-Excel-lomaketta, palauttaisitko paperilomakkeet museolle postimerkillä varustetussa kirjeessä toukokuun alussa kuten ennenkin.

Ruokintapaikkaseurannan tulospalvelu

Ruokintapaikkaseurannan tulokset kuluvaan kauteen asti ovat osoitteessa: <https://rengastus.helsinki.fi/tuloksia/Ruokintapaikka>

Tulospalvelussa on nähtävillä lajien karkea runsaus eri vuosina. Runsausarviot perustuvat yksilömääriin ilmoitettuja seurantajaksoja kohden koko Suomessa, eivätkä ne siten ota huomioon ruokintapaikkojen erilaista alueellista jakautumista vuosien välillä tai kohteissa tapahtuneita muutoksia. Selkeimmät lajien runsastumiset ja taantumiset erottuvat kuitenkin näistä virhelähteistä huolimatta. Lisäksi nähtävillä ovat muun muassa ilmoitusten määrä vuosittain sekä havainnoijakohtaisesti tiedot siitä, miltä vuosilta tietoja on ilmoitettu.

Antoisaa seurantatalvea toivottaen!

Aleksi Lehikoinen, Sarella Arkkila ja Risto A. Väisänen
Linnustonseuranta / LUOMUS
Yhteystiedot:

Tero Toivanen
BirdLife Suomi

Osallistujat talvella 2022/2023 (etelästä pohjoiseen):

Pekka Ravio (Karjaa), Erkki Tietäväinen (Raasepori), Deisi Nordlund (Ingå), Mikael Ranta (Raasepori), Juhani Timonen (Kauniainen), Mikko Nykyri (Espoo), Riitta Korpinen (Espoo), Stefan Blomqvist (Espoo), Tuula Santala (Helsinki), Inga-Liisa Kautto (Helsinki), Seppo Sarlin (Helsinki), Leena Airikkala (Kirkkonummi), Marjukka Modig (Vantaa), Anita Toivonen (Helsinki), Markku Heinonen (Parainen), Seppo Pelkonen (Salo), Esko Gustafsson (Kaarina), Ilkka Laitinen (Kaarina), Marja Elonsalo (Kaarina), Marja-Liisa Rajasaari (Salo), Lauri Kleemola (Salo), Päivi Kallioniemi (Tuusula ja Hirvensalmi), Tapio Hietaniemi (Tuusula), Jouko Lehtonen (Turku), Hannu Ali-Eskola (Kaarina), Juha Mäkelä (Kaarina), Kalle Rainio (Kaarina), Jouko Pitkänen (Paimio), Olli Okko (Tuusula), Ralf Rikberg (Loviisa), Esa Halsinaho (Turku), Tytti Eronen (Loppi), Eero Vilpas (Hyvinkää, 2 paikkaa), Heikki Tuominen (Somero), Salme Tuomola (Janakkala), Jukka Seppälä (Kouvola), Mirja Suoknuuti (Lappeenranta), Martti Heikinheimo (Janakkala), Markku Metso (Kouvola), Pentti Niemi (Kouvola), Seppo Löfgren (Lappeenranta), Soili Laaksonen (Laitila), Reijo Leino (Forssa), Eira Laiho (Lahti), Ritva Ruti (Lappeenranta), Juha Saarnio (Pyhäranta), Markku Kantola (Säkylä), Esa Helander (Rauma), Juha Marjanen (Säkylä), Maili Sillanpää (Ypäjä), Liisa Lilvanen-Pelkonen (Akaa), Sirkka-Liisa Vaalivirta (Savitaipale, 2 paikkaa), Helena Lamberg (Imatra), Irmeli Ojanne (Imatra), Ilkka Kuvaja (Säkylä), Markku Ranta-Eilola (Valkeakoski), Minna Innala (Valkeakoski), Olli-Pekka Kuhanen (Taipalsaari), Ritva Valtonen (Vesilahti), Harry Backman (Kangasala), Pauliina Gröndahl (Valkeakoski), Carita Ihalainen (Eurajoki), Keijo Aaltonen (Eurajoki), Outi Ratinen (Ulvila), Juha T. Tanttu (Pori), Kaarina Davis (Hämeenkyrö), Ismo Nieminen (Ylöjärvi), Matti Koskeniemi (Ylöjärvi), Antero Alho (Ylöjärvi, 2 paikkaa), Sauli Sarkanen (Orivesi), Annukka Enervi (Orivesi), Lauri Halonen (Mikkeli), Risto Salonen (Hämeenkyrö), Heli Salmelainen (Orivesi), Timo Lavola (Jämsä), Marja-Liisa Hintsanen (Sulkava), Edward Klun (Ruovesi), Pekka Kiho (Jyväskylä), Tuula Närväinen (Kangasniemi), Jari Seppälä (Ylöjärvi), Heli Kuurne (Kangasniemi), Kauko Lamminen (Mänttä-Vilppula), Vesa Virtanen (Toivakka), Anja ja Pekka Paavilainen (Mikkeli), Esa Särkkä (Petäjävesi), Antti Leukkunen (Jyväskylä), Ingmar Rosengård (Kristinestad), Raimo Suomalainen (Varkaus), Risto Sulkava (Heinävesi), Tellervo Kauhanen (Leppävirta), Olavi Eskelinen (Heinävesi), Ismo Nousiainen (Kauhajoki), Jari Pitkälä (Kauhajoki), Tuula Pirnes (Joensuu), Seppo Mertanen (Äänekoski), Tomi Hakkari (Äänekoski), Auli Patjas (Outokumpu), Eeva Nikkola-Sahlborg (Ilmajoki, 2 paikkaa), Jorma Sivunen (Seinäjoki), Seppo Rasku (Seinäjoki), Timo Mäkinen (Karstula), Marja Tenhunen (Tuusniemi), Hannu Mähönen (Eno), Raimo Laurila (Lapua), Seppo Ojala (Lapua), Tuula Vanamo (Tervo), Mikko Keski-Karhu (Siilinjärvi), Eini ja Pertti Räsänen (Kaavi), Hanna Möykkynen (Siilinjärvi), Timo Perätie (Kaavi), Ossi Hemminki (Kauhava), Pentti Hirvonen (Keitele), Tarja Rönkä (Iisalmi), Mats Björklund (Pedersöre), Alisa Äijänen (Kokkola), Matti Saranpää (Kokkola), Matti Sykkö (Kokkola), Anitta Partanen (Sotkamo ja Kajaani), Jyrki Lukkari (Sotkamo), Pirjo Mulari (Sotkamo), Eino Karjalainen (Sotkamo), Teppo Piira (Sotkamo), Keijo Meriläinen (Kuhmo), Anssi Hietaharju (Oulainen), Mari Parkkari (Siikalatva ja Oulu), Pekka Majuri (Liminka), Auli Wilenius-Juola (Oulu), Mika Hotakainen (Kempele), Antti Peuna (Oulu ja Kemijärvi), Tuomas Salste (Oulu), Alpo Huhmarniemi (Oulu), Ari Lapinkangas (Oulu, 2 paikkaa), Esa Aalto (Oulu), Terhi Armanto (Oulu), Pekka Rahko (Oulu), Juho Tornberg (Oulu), Suvi Jalokoski (Ii), Tuula Laasanen (Kemi), Tuomo Miettunen (Kemi), Sisko Ainassaari (Simo), Eero Salo-oja (Kemi ja Keminmaa), Erkki Lehikoinen (Kemi), Kaarina Yli-Hukkala (Kemi), Tuomo Karplund (Kemi, 2 paikkaa), Jouko Kärkkäinen (Kemi ja Simo), Elina Taskila (Tornio), Anja Suopajärvi (Tornio), Perttu Kujala (Kemi), Maila Ylisirniö (Posio), Eine Kaarlejärvi (Ranua), Terttu Keränen-Kvist (Tornio, 2 paikkaa), Eeva Pyhtilä (Rovaniemi), Eino Tammela (Ylitornio), Pirjo Vihersalo (Rovaniemi), Anu Nurila (Rovaniemi), Esko Nevala (Rovaniemi), Anne-Mari Väisänen (Rovaniemi), Jukka Simula (Rovaniemi), Jukka

Väänänen (Rovaniemi, 2 paikkaa), Tuulikki Karinen (Rovaniemi), Pekka Räinen (Pello), Anja Haavikko (Rovaniemi), Hannu Jauhiainen (Rovaniemi), Martti Kempainen (Pello), Helga Heiskari (Rovaniemi), Pirkka Aalto (Kemijärvi), Jorma Halonen (Pello), Marja Sirkka (Pello), Kirsti Pelkonen (Pelkosenniemi), Eila Ylilokka (Savukoski), Pekka Paarmann (Sodankylä), Arvi Ala (Kittilä), Juhani Aro (Kittilä), Paula Lehtonen (Kittilä), Hilka Suomalainen (Kittilä), Sakari Roininen (Muonio), Olli Soutukorva (Muonio), Pirjo Huttunen (Enontekiö), Anja Akujärvi (Inari), Kari V. Markkanen (Inari), Anja Vest (Inari), Jouni Aikio (Inari) ja Kristiina Johansson (Enontekiö).

Pikkulintujen tautitilanteesta ruokintakaudella 2022/2023

Lintuinfluenssa on kesän ja syksyn 2023 aikana ollut suuren huomion kohteena kolonioissa pesivien lintujen ja turkiseläinten kuolemien aiheuttajana. Viime talvi oli kuitenkin lintuinfluenssan suhteen Suomessa rauhallinen. Ruokintapaikkojen pikkulinnut ovat edelleen säästyneet lintuinfluenssalta.

Ruokintapaikkojen perinteinen vitsaus, ulosteissa leviävä salmonellabakteeri, ei viime talvena näyttänyt olleen vakava ongelma. Tautia todettiin vain kahdelta paikalta Etelä-Suomessa helmikuussa. Molemmissa tapauksissa sairastuneet linnut olivat punatulkkuja. Toista ihmisiinkin tarttuvaa bakteeritautia, lintuklamydiaa (*Chlamydia psittaci* -bakteeri), todettiin maaliskuussa kolmesti punatulkuissa ja kerran keltasirkussa. Keltasirkulla ja yhdellä punatulkuilla oli samanaikainen *Trichomonas gallinae* -loisen tartunta. Yhden tartunnan saaminen altistaa linnun toisillekin taudinaiheuttajille.

Trikomonoosi eli *Trichomonas gallinae* -loisen aiheuttama kuputulehdus näytti jo välillä harvinaistuneen, mutta viime kaudella sitä esiintyi pitkistä aikaa runsaammin. Tapauksia varmistui kymmenen kappaletta kymmeneltä eri paikkakunnalta Etelä- ja Länsi-Suomesta, pohjoisin niistä Oulusta. Tautia löytyi keltasirkusta, punatulkuista ja vihervarpusesta, mutta myös kesy- ja sepelkyyhkystä ja varpushaukasta. Sen sijaan taudista kovasti kärsineitä viherpeippoja ei ollut tällä kertaa sairastuneiden joukossa. Linturokkoviruksen (avipoxvirus) aiheuttamia ihopatteja todettiin talven aikana harakalla ja talitiaisella Pohjois-Pohjanmaalla. Nämä lajit ovatkin kaikkein tyypillisimpiä linturokkoa sairastavia lajeja.

Tutkimuspöydälle päätyi talvikauden aikana myös useita nuoria variksia, joilla oli paha sulkien kasvuhäiriö. Sulat olivat hauraita, katkeilivat ja olivat väriltään vaaleankirjavia. Kuollessaan varikset ovat olleet nääntyneitä, ja niillä on todettu erilaisia sisäloisia tai tauteja kuten linturokkoa. Sulkien kasvuhäiriöiden taustalla on yleensä poikasajan huonolaatuinen ravinto. Sulkien kehittyminen vaatii oikeanlaisia valkuaisaineita, joita lintu saa syömällä hyönteisiä ja muita selkärangattomia. Linnunpoikaset eivät pärjää pelkästään tavallisella talviruokintaan tarkoitettulla ruoalla.

Lintunäytteiden lähettäminen muuttui

Tänä syksynä 2023 eläinnäytteiden lähettäminen on ikävä kyllä vaikeutunut huomattavasti. Matkahuollon pikapaketti ei enää palvele Ruokavirastoa entiseen tapaan eikä Postikaan halua kuljettaa kokonaisia kuolleita eläimiä. Tämän takia **lintunäytteitä voi toistaiseksi toimittaa tutkittavaksi tuomalla linnun itse Ruokavirastoon**. Toimipaikkamme ovat Oulussa, Seinäjoella, Kuopiossa ja Helsingissä. Yritämme loppuvuoden aikana löytää parempia ratkaisuja näytteiden lähettämiseen. Päivitämme ohjeita nettisivullamme: www.ruokavirasto.fi/villielainnaytteet

Näyteasioissa voi ottaa yhteyttä allekirjoittaneeseen.

Kiitän kaikkia lintunäytteitä lähettäneitä lämpimästi ja toivotan mukavaa tulevaa talvea!

Marja Isomursu
erikoistutkija, luonnonvaraisten eläinten taudit

Ruokavirasto
Villi- ja vesieläinpatologian jaosto
p. 040 5121248; toimiston p. 040 5154325
marja.isomursu@ruokavirasto.fi